

– відсоток соціальних витрат як відношення їх суми до операційних витрат підприємства;

– розмір соціальних витрат на одного працівника як відношення суми соціальних витрат до чисельності працівників підприємства;

– співвідношення соціальних витрат і чистого прибутку підприємства тощо.

Вищенаведений перелік коефіцієнтів можна доповнити подібними розрахунками залежно від деталізації соціальних витрат за відповідними напрямками. Після обчислення цих коефіцієнтів варто прослідкувати їх в динаміці хоча б за останні 3-5 років, для того, щоб визначити тенденції їх зміни.

Факторний аналіз соціальних витрат передбачає вивчення і, за можливості, кількісне вимірювання впливу факторів на зміну розміру соціальних витрат підприємства. При цьому треба врахувати не лише внутрішні, а й зовнішні чинники впливу. До зовнішніх чинників відносимо законодавство, систему оподаткування, соціальну політику держави, інфляційні процеси в економіці тощо. До внутрішніх – наявність фінансових ресурсів, соціальну політику підприємства, умови праці, кваліфікацію та чисельність персоналу тощо.

Оцінка джерел фінансування соціальних витрат відіграє важливу роль в процесі їх планування, адже, приймаючи рішення про надання якихось додаткових виплат працівникам чи забезпечення їх додаткових соціальних гарантій, менеджер зважатиме на наявність достатнього обсягу коштів для фінансування таких заходів. Тому необхідно чітко усвідомлювати, що частина соціальних витрат включається в собівартість продукції або витрати діяльності (заробітна плата, обов'язкові відрахування у Пенсійний фонд та фонди соціального страхування тощо) і повертається підприємству із надходження доходу від реалізації, а частина – фінансується за рахунок чистого прибутку в процесі його розподілу.

Отже, сучасний бізнес все частіше спрямовує свою діяльність на вирішення соціальних проблем. Соціальні витрати, які виникають при цьому, в багатьох випадках покращують імідж підприємства, підвищують його інвестиційну привабливість і прибутковість. Тому такі витрати варто виокремлювати в обліку та проводити їх аналіз, щоб забезпечити ефективне управління ними.

Список використаних джерел

1. Головінов О.М. Соціальна відповідальність бізнесу: українські реалії і проблеми / О.М. Головінов // Економічний вісник Донбасу. – 2014. – № 2 (36). – С. 187-192.
2. Крот Ю.В. Соціальні витрати: продуктивність та ефективність / Ю.В. Крот // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2013. – № 1 (64). – С. 314-321.

УДК 330.657.005.5

Шендюк (Мороз) Ірина

*студент гр. ОА 71мз спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Фатенок-Ткачук А. О., к.е.н.,
доцент кафедри обліку і аудиту*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В ОБЛІКОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОЦЕСУ

При прийнятті перспективних управлінських рішень у сфері формування капіталу спільного підприємства виникає необхідність врахування впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, що дозволить забезпечувати сумісність стратегії і тактики з можливостями підприємства, знизити вартість та визначити оптимальне співвідношення ресурсів, керувати рівнем фінансового ризику, впливати на рівень потреби в капіталі. Облікова робота у напрямку відображення власного капіталу спільних підприємств починається з етапу

інвестування такої частки. Тому розуміння процедури спільного інвестування є обов'язковим для обліково-аналітичних служб.

Доцільність створення спільних підприємств зумовлена рядом переваг, що мають дані підприємства порівняно з використанням інших форм міжнародного економічного співробітництва, а саме:

1. обмеження підприємницького ризику (учасники СП ризикують не всім капіталом, а тільки часткою, обмеженою внеском у статутний капітал);

2. СП є часто єдиною можливістю проникнення іноземної фірми на національний ринок, спрощення процесу організації справи, забезпечення зв'язків з місцевими постачальниками, органами влади, банківськими структурами;

3. СП кооперують фінансові та матеріальні ресурси партнерів, що формують оптимально поєднану матеріально-технічну базу, яку не спроможні самостійно створити ні вітчизняні, ні іноземні учасники. Це забезпечує гнучкість та мобільність підприємства й дозволяє оптимізувати весь ланцюг виробничого циклу, який включає техніко-технологічне забезпечення, безпосередньо процес виробництва та комерційну діяльність;

4. СП гарантує найбільшу соціальну ефективність співробітництва, оскільки його працівники мають, як правило, більшу соціальну захищеність порівняно з працівниками національних підприємств (відбувається це завдяки відсутності обмежень на підвищення заробітної плати працівників СП, уважнішому підході до проблем персоналу з боку іноземних засновників; фонди, що формуються на великих спільних підприємствах, дозволяють вирішувати житлові проблеми тощо).

Головними мотивами використання СП як стратегії входження в зарубіжний ринок є наступні складові:

- зниження капітальних витрат і ризику при створенні нових потужностей;
- придбання джерел сировини чи нової виробничої бази, розширення діючих виробничих потужностей;
- нижча вартість факторів виробництва, особливо трудових ресурсів;
- можливість уникнення циклічної та сезонної нестабільності виробництва;
- отримання нових каналів реалізації продукції;
- можливість проникнення на конкретні географічні ринки та набуття управлінського досвіду на них.

Гнучкість і мобільність форми залучення іноземних інвестицій дозволяє оптимізувати увесь ланцюг виробничого циклу в галузях економіки, який включає техніко-економічне забезпечення товаровиробників, безпосередньо процес виробництва продукції та комерційну діяльність.

Крім того, участь вітчизняних товаровиробників надає керівникам і спеціалістам можливість оволодіти сукупністю відповідних знань, прийомів і навичок, тобто комерційною майстерністю. Л. В. Чернишова включає її до складу вміння укладати контракти й розраховувати ціни, правильно обирати час і способи виходу на ринок, розробляти систему комерційних переговорів, вести ділове листування, володіти знаннями особливостей ділового протоколу тощо. Посилаючись на міжнародний досвід можна з упевненістю сказати, що в умовах економічної нестабільності макроекономічні інтереси повинні бути пріоритетними й вирішальними в будь-якій сфері діяльності. Актуальним у цьому контексті стає визначення макроекономічної діяльності розвитку спільних підприємств України.

В літературі розглядається низка економічних цілей приймаючої країни щодо створення спільних підприємств [1, 441]. Для України в узагальненому вигляді їх можна представити таким чином :

1. Спільні підприємства відкривають простір для реконструкції та модернізації виробничого апарату без нової заборгованості. Вони можуть стати каталізатором розвитку приватного підприємництва.

2. СП означають надходження додаткових коштів для вкладання капіталу в економіку України й зумовлюють позитивні тенденції економічного росту.

3. СП сприяють залученню сучасних, новітніх технологій, ноу-хау у сфері менеджменту та маркетингу, а також створенню нових та збереженню існуючих робочих місць.

4. Іноземний партнер залучається до економічного життя країни. Він зацікавлений у як найвищій продуктивності та рентабельності капіталовкладень. Завдяки перспективним чи ретроспективним зв'язкам з'являються важливі імпульси для вітчизняного виробництва.

5. СП стимулюють інтеграцію в систему міжнародного поділу праці. Завдяки цьому вони сприяють підвищенню конкурентоспроможності й створюють для партнера з України трамплін для експорту.

Специфічною особливістю підприємств є те, що вони виникають на технологічній основі, тобто іноземний партнер надає нову технологію та часткове її забезпечення. СП в цьому плані мають певні переваги у порівнянні з іншими комплексними формами кооперації: передача патентів, ліцензій, «ноу-хау» тощо. Вони забезпечують більш швидке запровадження нової технології у виробництво, дозволяють гнучко регулювати передачу технологій, гарантують жорсткий контроль за використанням економічних ресурсів.

Безперечно, будь-яке явище має свої плюси та мінуси. створення загальноприйнятих, правових та інституційних умов для інвестування, є передумовою успішного створення та функціонування підприємств з часткою іноземного капіталу. При реалізації проектів, що відповідають державним пріоритетам, в основу покладено застосування певних пільг та спрощення загальних умов інвестування. Оптимальне використання іноземного капіталу дозволить поліпшити інвестиційний клімат і призведе до раціоналізації інвестиційного середовища та сприятиме економічному зростанню країни.

Список використаних джерел

1. Мартинюк В. М. Забезпечення конкурентоспроможності продукції шляхом здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності / В. М. Мартинюк // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2005. – Вип. 207. – С. 441-448.

3. Худавердієва В. А. Стратегія залучення іноземних інвестицій в економіку України // Фінанси України. – 2010. – № 6. – с. 62-71.

2. Яремко І.Й. Управління капіталом підприємства: економічний і фінансовий інструментарій: монографія / І. Й. Яремко. Львів: Вид-во «Каменярь», 2006. – 176 с.

УДК 339.657.005.5.

Шульгач Лілія

*студентка гр. ОА 31 спец. 071 «Облік і оподаткування»
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
Науковий керівник: Фатенок-Ткачук А. О., к.е.н.,
доцент кафедри обліку і аудиту*

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ РЕЗЕРВУ ВІДПУСТОК

Усі підприємства повинні створювати резерв під відпускні, адже згідно зі ст. 45 Конституції України кожен, хто працює, має право на відпочинок. Це право забезпечується наданням днів щотижневого відпочинку, а також оплачуваної щорічної відпустки. Мінімальна тривалість оплачуваної щорічної відпустки визначається законом. Право на відпустки забезпечується гарантованим наданням відпустки визначеної тривалості із збереженням на її період місця роботи (посади) і заробітної плати [1].

Резерви на виплату створюються для того, щоб своєчасно і рівномірно розподілити майбутні витрати саме на оплату відпусток працівникам протягом року. Ці процеси